

Un govern, dos governs...

El Govern balear i el govern del Consell Insular de Mallorca han entaulat una aferrissada lluita de protagonisme polític emmarcada dins el complex sistema institucional illenc i amb la vista posada en les eleccions de 1999.

El dimarts de la setmana passada el govern del Consell Insular de Mallorca (CIM) aprovava un nou reglament d'organització interna. En síntesi, la reorganització representa la creació d'un organigrama semblant al que té un executiu sorgit d'un parlament. Es a dir, es tracta d'asentar les bases per a un verdader govern de Mallorca més enllà del govern d'un ens local.

Aquesta nova definició té una gran càrrega política segurament difícil d'entendre per a un lector no illenc. Això és producte de la peculiar organització institucional balear. Recordem-ho. Les Illes Balears són una comunitat autònoma uniprovincial. Aquesta "província", però, està separada en quatre illes i tres circumscripcions administratives i polítiques (Menorca, Mallorca, Eivissa-Formentera). Aquesta especificitat geogràfica té el seu paral·lelisme en diferències en l'aspecte sociològic, polític, econòmic... És a dir, que "cada illa és un món". Aquest setmanari s'ha ocupat en altres ocasions d'explicar la inexistència d'una identitat balear. A les Illes ningú no es diu "balear", sinó eivissenc, formenterer, menorquí o mallorquí. No és solament que hi hagi fortes diferències, sinó que tradicionalment les illes "menors" mantenen moltes reticències cap a Mallorca pel seu centralisme i, si més no, una indiferència absoluta a l'hora d'establir relacions entre cada una de les tres (sempre considerant com una unitat Eivissa-Formentera,

tot i que també presenten diferències).

L'Estatut d'Autonomia (1983) va voler respondre a aquesta realitat insularista. Balears no té Diputació. L'òrgan de govern provincial va ser substituït –tot i no ser un equivalent exacte– pels tres consells insulars. La circumscripció política és l'illa, cada una de les

cals, tendran la facultat d'assumir dins el seu àmbit territorial la funció executiva i la gestió en la mesura en què la comunitat autònoma assumirà competències...” i enumera 27 competències concretes, a banda de “qualsevol altra que, dins l'àmbit territorial propi, correspongui als interessos respectius...”. Aquí hi ha la clau. Aquest article fou creat per donar satisfacció a l'insularisme, però si fos desenvolupat al màxim, amb voluntat política de descentralitzar, el Govern quedaria, en la pràctica, com un ens coordinador dels consells de representació global. Aquesta és la disputa que ara s'està començant a produir.

Obviament el consell més poderós –per pressupost, pes polític... i sense que això impliqui cap diferència qualitativa atès que tots tenen les mateixes competències– és el de Mallorca. El CIM va ser governat pel PP des de 1983 fins el 1995. De resultes d'aquestes eleccions sorgí l'anomenat Pacte de Progrés que des d'aleshores governa la institució insular. PSOE, PSM, UM i EU acordaren un govern, els tres primers a la gestió i el quart partit donant suport des de l'oposició.

Diferències d'estratègia política i problemes de funcionament diversos –entre els quals destaca el conflicte de la incineradora que va provocar el 6 de juny de 1996 una greu crisi quan la presidenta Munar va destituir els cinc consellers del PSM– impediren al Pacte de Progrés d'assolir més rellevància política. Dit d'una altra

El nou organigrama del Consell Insular mostra la voluntat clara d'erigir-se en el govern de Mallorca, propòsit que provoca recels en el Govern balear.

quals elegeix els membres dels seus consells –que es diuen consellers– que són, al mateix temps, diputats. Així, el Parlament és la unió dels membres de cada consell: 33 mallorquins, 13 menorquins, 12 eivissencs i un formenterer. L'article 39 de l'Estatut diu: “Els consells insulars, a més de les competències que els corresponguin com a corporacions lo-

L'anomenat Pacte de Progrés governa el Consell Insular de Mallorca des del 1995. L'empenta política que l'esquerra ha imprès al CIM s'ha fet notar darrerament.

manera, no era percebut com un autèntic govern perquè prou en tenien a evitar de trencar la fràgil relació.

Però amb la renegociació del pacte –juliol de 1996– les diferències semblen bastant llimades o, si més no, s'ha trobat el punt d'equilibri. Des d'aquell moment l'empenta política s'ha fet notar. Una de les primeres passes fou declarar *La Balanguera* himne oficial de Mallorca. No era un assumpte menor. El símbol feia palesa una clara voluntat política de fer ombra al Govern balear.

El govern insular anunciava, a més, altres iniciatives, com una diada de Mallorca –encara no aprovada–, una reorganització de la institució –esmentada adés... que no deixen cap dubte. Es va creant, doncs, un govern de Mallorca, que políticament supera el que fins aleshores havia estat una corporació local i que reclama el que preveu l'article 39. El Pacte de Progrés s'està convertint en el govern mallorquí (PSOE, PSM, UM, EU) per enfrontar-se políticament al Govern balear (PP). Mai no s'havia produït una circumstància així. El fet que el consell menorquí entre 1983 i 1991 hagués estat en mans de l'esquerra (PSOE i Entesa de l'Esquerra de Menorca) no era el mateix, perquè per la força demogràfica, és Mallorca l'illa que pot determinar la majoria del Parlament que dona el Govern balear. Naturalment, tothom s'adona que l'objectiu del govern de Mallorca és el *cos a cos* contra el Govern

balear, amb la vista posada en les eleccions de 1999. “A partir d'ara sabran què és governar”, digué un membre del Pacte de Progrés fa poques setmanes, en clara referència al govern Matas.

Tot i aquesta pugna política, el passat 27 de desembre els presidents de les dues institucions (Jaume Matas pel Govern balear,

ARXIU / JOAN CELIA

i Maria Antònia Munar pel Consell) es reuniren per signar un conveni de col·laboració. Els dos aparentaven normalitat i feren les habituals declaracions de bona voluntat. L'endemà la premsa ho reflectia. I per cert, que era el dia dels Innocents.

Matas no ha perdut el temps. Després de veure l'ofensiva del Consell, reuní el seu govern en un

hotel durant tres dies (9 al 12 de gener) per dissenyar una contraofensiva. D'allà sortia l'anunci d'una futura llei de la presidència, la reforma de l'Estatut... Era evident que Matas volia imprimir un nou ritme polític i no quedar endarrerat. No volia que els escàndols –que afecten el PP des de l'estiu de 1995– continuassin donant ales als seus adversaris polítics sense que les files conservadores prenguessin cap iniciativa. El 15 de gener va enviar un clar missatge: “l'oposició que feim en el Consell és suau”.

L'estirada d'orelles començà a fer efecte i, a més, era Matas qui ara encapçalava tota l'ofensiva popular. El president, fart de les acusacions de corrupció que l'oposició llença contra el seu partit des de fa anys, insinuà a mitjan gener que el Pacte de Progrés tenia coses a dir respecte a un endarreriment de la concessió d'una ITV (Inspecció Tècnica de Vehicles), perquè, va concretar: “hi ha interessos que tothom coneix”. Feia referència a rumors que apuntaven a la presidenta Munar com a part interessada. Munar rebutjà totalment les acusacions i tots els seus socis de govern sortiren (dia 22 de gener) en bloc a defensar l'actuació del Consell en aquest afer.

Més enllà d'aquesta *fregada* el que queda és la sensació que la guerra tot just ha començat i que assegura dos anys políticament apassionants.

Miquel Payeras

Jaume Matas ha dissenyat una contraofensiva per evitar que el Pacte de Progrés adquireixi més protagonisme polític a costa de la mala imatge del PP insular. El president del Govern balear ha anunciat la reforma de l'Estatut i una futura llei de la presidència.